

12 februari 2009

PRESSMEDDELANDE

Dyr sanering av förorenade områden och få räddade liv

Konjunkturinstitutet har i samarbete med arbets- och miljömedicin på Sahlgrenska Universitetssjukhuset analyserat kostnader och effekter av att sanera arsenikförorenade områden i Sverige. Analysen visar att saneringen bara ger små hälsoeffekter till en hög kostnad; 0,1 liv räddas till en kostnad om 881 miljoner kronor. Kostnaden per sparat liv överstiger många gånger värdet av ett statistiskt liv som används inom trafiksektorn. Resultaten visar ett behov av bättre prioriteringar inom saneringsarbetet i syfte att förebygga miljörelaterade hälsorisker.

Konjunkturinstitutets analys visar att saneringen av de 23 arsenikförorenade områdena som mest sparar 0,03 liv per område. Totalt sparas 0,1 liv till en kostnad på 881 miljoner kronor. Kostnaden per sparat liv varierar mellan 287 miljoner kronor och 1 835 miljarder kronor. För området Konsterud i Kristinehamn är kostnaden per sparat liv lägst och för Svartvik i Sundsvall är kostnaden högst (se tabellen). Kostnaderna per sparat liv överstiger alltså vida värdet av ett statistiskt liv på 21 miljoner kronor som används inom trafiksektorn för att prioritera mellan olika åtgärder.

Analysen visar också att 72 procent av hälsoeffekterna åstadkoms på tre områden, vilka har sanerats till 13 procent av de totala kostnaderna för arsenikområdena.

Hittills har saneringen av förorenade områden kostat drygt 3 miljarder kronor. Att sanera de mest förorenade områdena beräknas kosta ytterligare 60 miljarder kronor. Konjunkturinstitutets analys visar att de hälsoeffekter som kan uppnås genom sanering är små och att ambitionsnivån i saneringsarbetet är hög, i vissa fall kanske orimligt hög. Resultaten visar paradoxalt att för att spara ett liv på varje område så måste, för en del områden, antalet exponerade individer överstiga invånarantalet i kommunen.

Om miljörelaterade hälsorisker ska förebyggas finns det sannolikt områden där ekonomiska insatser kan göra större nytta. Som jämförelse kan nämnas att bostadsradon varje år beräknas orsaka 400 nya fall av lungcancer och luftföroreningar utomhus flera tusen förtida dödsfall per år.

OM SANERING AV ARSENIKFÖRORENINGAR

Bland de högst prioriterade områdena i saneringsarbetet är arsenik den enskilt vanligaste föroreningen. Arsenikföroreningarna härstammar från tidigare industrier som till exempel träimpregneringsanläggningar och sågverk. För arsenik är hälsoriskerna (inte miljöriskerna) vägledande för saneringsarbetet. Arsenik är cancerframkallande och för cancerogena ämnen kan risken uppskattas kvantitativt. Naturvårdsverket leder arbetet med sanering av förorenade områden i Sverige. Via ett statligt sakanslag, som uppgår till 0,5 miljarder kronor per år, prioriterar och genomför de efterbehandlingsåtgärder i samarbete med länsstyrelser och kommuner.

SÅ GICK ANALYSEN TILL

Med utgångspunkt i kostnaderna för saneringsarbetet har Konjunkturinstitutet & Arbets- och miljömedicin på Sahlgrenska Universitetssjukhuset indirekt värderat hälsoeffekterna. I analysen utgår vi från en miljömedicinsk ansats som tar hänsyn till exponering, för att beräkna hälsoeffekterna av sanering.

FÖR MER INFORMATION

Eva Samakovlis, forskningschef miljöekonomi, tel: 08-453 59 17, mob: 0704-53 59 02

Lars Barregård, överläkare och professor, Arbets- och miljömedicin, Sahlgrenska

Universitetssjukhuset, tel: 031-786 28 96, mob: 0707-22 28 96

Anna Maria Böök, informationschef, tel: 08-453 59 11, mob: 070-250 23 07

TABELL:

Område (Kommun)	Industri	Total kostnad	Antal sparade liv	Kostnad per sparat liv (Mkr)	Exponerade individer	Antal exponerade som krävs för att spara 1 liv
Akterspegeln (Stockholm)	Svavelsyratillverkning	23 185 000	0,0096	2 357	100-1 000	104 000
Robertsfors (Robertsfors)	Träimpregnering	59 433 934	0,0010	60 785	10-100	103 000
Burträskbygden (Burträsk)	Träförädling	7 620 350	0,0008	9 341	1-10	12 500
Tvärån (Gällivare)	Sågverk	15 494 619	0,0219	707	10-100	4 600
Svartbyn (Boden)	Träimpregnering	2 122 176	0,0015	1 427	1-10	6 700
Sjösa (Nyköping)	Träimpregnering	32 748 762	0,0013	25 884	10-100	79 000
Lyshälla (Katrineholm)	Träimpregnering	1 227 383	0,0035	348	1-10	2 850
Mjölby (Mjölby)	Träimpregnering	2 703 250	0,0000	121 505	1-10	450 000
Rimforsa (Kinda)	Träimpregnering	9 820 099	0,0001	76 520	1-10	78 000
Hjulsbro (Linköping)	Ytbehandling	1 219 711	0,0005	2 613	10-100	215 000
Glasbrukstomten (Vetlanda)	Glasbruk	88 000 000	0,0344	2 559	100-1 000	35 000
Grimstorp (Nässjö)	Träimpregnering	126 910 779	0,0015	82 672	1-10	6 500
Elnaryd (Alvesta)	Träimpregnering	84 834 848	0,0003	254 208	1-10	30 000
Högsby-Ruda (Högsby)	Träimpregnering Glasbruk	75 400 000	0,0047	16 049	10-100	47 000
Tröingeberg (Falkenberg)	Ytbehandling	9 350 919	0,0026	3 653	10-100	39 000
Oxhult (Laholm)	Sågverk	2 853 000	0,0018	1 580	1-10	5 500
Gudarp (Tranemo)	Träimpregnering	73 666 537	0,0002	419 213	10-100	570 000
Konsterud (Kristinehamn)	Sågverk Träimpregnering	9 087 563	0,0317	287	10-100	3 200
Kramfors (Kramfors)	Sulfitmassatillverkning	15 072 604	0,0018	8 373	1-10	5 600
Svanö (Kramfors)	Sulfitmassatillverkning	34 080 000	0,0019	18 169	10-100	53 500
Svartvik (Sundsvall)	Sulfitmassatillverkning Sågverk	84 932 698	0,0000	1 834 629	1-10	215 000
Forsmo (Sollefteå)	Träimpregnering	24 658 432	0,0005	53 126	1-10	21 500
Fagervik (Timrå)	Sågverk	96 539 845	0,0002	601 087	10-100	620 000
Totalt		880 962 509	0,1219			